

Hospodářství ČR

Tab. č. II/7

Platební bilance (salda), devizové rezervy, hrubá zadluženost (v mld. Kč)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Běžný účet	-116,5	-101,9	-40,5	-50,6	-104,9	124,5	-136,4	-157,2
obchodní bilance	-159,5	-144,0	-84,0	-65,8	-120,8	-116,7	-71,3	-69,4
bilance služeb	52,2	55,9	61,9	41,5	54,6	58,0	21,9	13,2
bilance výnosů	-19,6	-25,1	-35,1	-46,7	-53,0	-83,5	-115,6	-116,6
běžné převody	10,4	11,3	16,7	20,4	14,4	17,8	28,7	15,6
Kapitálový účet	0,0	0,3	0,1	-0,2	-0,2	-0,3	-0,1	-0,1
Finanční účet*	113,6	34,3	94,3	106,6	148,1	172,8	347,8	163,9
přímé investice	34,6	40,5	115,9	215,7	190,8	208,3	270,9	66,4
portfoliové investice	19,7	34,4	34,5	-48,3	-68,2	34,9	-46,7	-37,7
ostatní investice	59,3	-40,6	-56,1	-60,9	26,9	-67,1	127,9	131,4
Saldo chyb, kurzové rozdíly	-19,6	11,2	8,7	1,2	-11,4	19,1	-5,6	6,3
Platební bilance úhrnem	-22,5	-56,0	62,6	57,1	31,6	67,2	216,9	12,9
Devizové rezervy v mld. USD	16,1	14,3	16,9	18,6	19,4	21,2	27,8	28,3
z toho ČNB	12,4	9,8	12,6	12,8	13,1	14,5	23,7	27,0
Hrubá zadluženost v mld. USD	20,8	21,4	24,0	22,6	21,6	22,4	26,3	28,3

Pozn.: * vč. finančních derivátů

ve směnitelných měnách činila v roce 2001 132 mld. Kč, z toho na jistínách 99 mld. Kč, na úrocích 33 mld. Kč. V roce 2002 celková dluhová služba vzrostla na 148 mld. Kč, v roce 2003 se o něco snížila.

Investiční pozice ČR má výraznou tendenci narůstat do pasivního salda, zejména v posledních letech. V roce 1996 pasivní saldo v poměru k HDP* představovalo -4,0 %, v roce 1997 -5,8 %, v roce 1998 -5,8 %, v roce 1999 -5,2 %, v roce 2000 -8,9 %, v roce 2002 -10,5 %, v roce 2003 -16,9 %, v roce 2003 -18,5 %.

Měnový vývoj a měnová politika

Hlavním a prakticky jediným zdrojem přírůstku peněžní zásoby v letech 1997 až 2002 byl růst čistých zahraničních aktiv. V roce 1997 a 1998 jej působil spekulativní zahraniční kapitál, od roku 1999 až do roku 2002 příliv přímých zahraničních investic a portfoliových investic. Vedle přílivu přímých kapitálových vstupů se na vzestupu čistých zahraničních aktiv podílely i úvěry poskytované tuzemskými bankami nerezidentům, nárůst devizových výpůjček podnikového sektoru v zahraničí a snížení zahraničních pasiv odli- vem likvidního kapitálu komerčních bank na korunové termínované účty do zahraničních finančních ústa- vů. Čistá zahraniční aktiva se od roku 1997 zvýšila do konce roku 2002 o 575 mld. Kč, zatímco domácí úvěry poklesly o 227 mld. Kč, jejich pokles byl vyrovnáván úbytkem záporného salda tzv. ostatních čistých položek. V roce 2003 čistá zahraniční aktiva poklesla o zhruba 91 mld. Kč, domácí úvěry vzrostly o 169 mld. Kč, především vlivem zvýšeného úvěru vládě o 115 mld. Kč (v roce 2001 až 2003 značnou část do- mácích dříve klasifikovaných úvěrů tuzemských bank převzal na sebe vládní úvěr) a zvýšených spotřeb- ních úvěrů o 57 mld. Kč. Struktura domácích úvěrů zůstává krajně nepříznivá, protože dynamiku ekono- miky nerozhýbávají investiční úvěry podniků.

V roce 2000 peněžní zásoba vzrostla o 5,6 %, v roce 2001 o 13 %, koncem roku 2002 vzrostla jen o 3,2 % a na konci roku 2003 se zvýšila o 7,0 % na 1 763 mld. Kč. Proti roku 2000 byla o 25 % vyšší (Tab. č. II/8).